

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ИНСПЕКТОРАТ КЪМ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

гр. София 1000, ул. „Георг Вашингтон” № 17, тел.факс 989 48 66

Изх.№. A-01-632

Дата: 19.11.2014

ДО
ОБЩОТО СЪБРАНИЕ НА
СЪДИИТЕ ОТ НАКАЗАТЕЛНА
КОЛЕГИЯ НА ВЪРХОВНИЯ
КАСАЦИОНЕН СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

На Ваш изх. № ТД-6/23.10.2014 г.

СТ А Н О В И Щ Е

**ОТ АНА КАРАИВАНОВА, ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР НА
ИНСПЕКТОРАТА КЪМ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ**

ОТНОСНО искането на Председателя на ВКС до ОСНК на ВКС за издаване на тълкувателно решение, с което да се отговори на следните въпроси: 1. Подлежат ли на обжалване първоинстанционните определения, с които се налагат обезпечителни мерки – запор и възбрана по реда на чл. 12, ал. 3 ЗМИП? 1.1. При положителен отговор на въпроса, има ли основание за промяна на разрешението, дадено в ТР 2/2012 г. на ОСНК на ВКС, относно процесуалния ред, по който следва да става това? 1.2. Наказателни или граждански състави следва да се произнасят в производството по налагане и контрол на обезпечителни мерки – запор и възбрана по реда на чл. 12, ал. 3 ЗМИП? 2. Подлежат ли на съдебен контрол постановленията на прокурора, с които се налагат обезпечителни мерки – запор и възбрана по реда на чл. 12, ал. 2 ЗМИП?

УВАЖАЕМИ ВЪРХОВНИ КАСАЦИОННИ СЪДИИ,

По поставените въпроси в искането на Председателя на ВКС проф. Л. Груев, Инспекторатът към ВСС /ИВСС/ предлага на вниманието Ви следното становище:

1. Първоинстанционните определения на съда, с които се налагат обезпечителни мерки запор и възбрана по чл. 12, ал. 3 ЗМИП подлежат на обжалване по реда на ГПК пред съответния въззивен съд в съответствие с

разпоредбата на чл. 72, ал. 1 НПК. И при този положителен отговор на поставения въпрос няма основание за промяна разрешението, дадено в ТР 2/2012 г. на ОСНК на ВКС. Няма колизия между отговора на Въпрос 1 (в положителния му вариант и ТР 2/2012 г. на ОСНК на ВКС като цяло и в конкретно относимата му част - т. 5 от същото решение.

1.2. Кой са компетентните състави да се произнесат в производството по налагане и контрол на обезпечителни мерки по реда на чл. 12, ал. 3 ЗМИП.

Съгласно чл. 72, ал. 1 НПК компетентен да вземе обезпечителните мерки заповест и възбрана по искане на прокурора в ДП е съответният първоинстанционен съд. Съгласно утвърдената законодателна и съдебна практика съответният съд е този, който е компетентен да разгледа и реши делото по същество като първа инстанция. Искането за вземането на съответните обезпечителни мерки следва да се разгледа от наказателен първоинстанционен състав. Този извод се извежда от чл. 72, ал. 2 НПК, съгласно който в съдебното производство обезпечителните мерки се вземат от съда, който разглежда делото, т.е. от наказателния състав. Или в с.з. компетентността по чл. 72, ал. 2 е на решаващия делото наказателен съд (състав). На това основание решаващият същите въпроси съд, повдигнати на ДП следва да бъде също наказателен съд (състав), поради това, че компетентността на съда не може да бъде поставена в зависимост от това в коя фаза на наказателния процес е сезиран. Подсъдността на делата в т.ч. и на конкретните въпроси за решаване по-горе, е въпрос от съдоустройствен, процесуален, но и от публично-правен характер. Гражданите следва да знаят кой е компетентният съд, независимо от фазата на процеса, в която същият съд е сезиран. И щом като в с.з. наказателният съд е компетентен да реши въпросите по чл. 72, ал. 2 във вр. с ал. 1 НПК, няма никаква пречка същите въпроси, когато са повдигнати в ДП, да бъдат решени също от наказателен състав. Това произтича от вътрешното единство, последователност и систематика на правните норми.

Вярно е, че по чл. 12, ал. 3 ЗМИП не е нормирана цялостна процедура по последващия съдебен контрол върху взетите обезпечителни мерки по чл. 72 НПК. В този случай сме изправени пред необходимостта от прилагането на сходен закон по аналогия, какъвто е чл. 72 НПК. Аналогията на закона е допустима на 2 основания: 1) Тя е предвидена като възможна по чл. 46, ал. 2 ЗНА и 2) с нея не се обосновава наказателна, административна или дисциплинарна, а гражданска отговорност, съгласно изискванията на чл. 46, ал. 2 ЗНА. Именно и поради това, за нуждите на приложението на чл. 12, ал. 3 ЗМИП може да се използва процедурата по чл. 72, ал. 1 и 2 НПК, което за първоинстанционното производство предполага задължителна компетентност на съответния първоинстанционен наказателен съд (състав), а за въззивното производство компетентността се определя съгласно нормите на ГПК и поради това въззивният контролен съд по обезпечителните мерки, според законодателството е винаги граждански съд (състав), който по закон изпълнява въззивни функции.

Приложението на чл. 72 НПК и за нуждите на чл. 12, ал. 3 ЗМИП задължително предполага лицето, спрямо което се прави искане за вземане на обезпечителна мярка- заповест или възбрана да има качеството на обвиняем. Такова качество физическите лица могат да придобият само когато са привлечени към наказателна отговорност за извършено престъпление от общ характер. От това следва, че чл. 12, ал. 3 ЗМИП е неприложим когато са налице основания за административно-наказателна отговорност по реда на ЗАНН на основание чл. 23 ЗМИП. Същата разпоредба (чл. 12, ал. 3 ЗМИП) е неприложима и в случаите, при които прокурорът се е ограничил в приложението само на превантивни мерки по чл. 3, ал. 1, т. 1 – 5 ЗМИП.

Разпоредбата на чл. 12, ал. 3 ЗМИП, в частта ѝ относно вземане на обезпечителни мерки заповест или възбрана, не може да бъде изпълнена директно от прокурора и поради това именно (поради липсата на законова компетентност) прокурорът не може да взема самостоятелни мерки на обезпечение и по начало тези актове на прокурора не подлежат на редовен инстанционен последващ съдебен контрол. Компетентността на прокурора е винаги законоустановена, за да се избегне незаконосъобразно ограничаване или накръняване правата на гражданите. Щом липсва законово овластяване по даден въпрос, прокурорът не може да постанови валиден прокурорски акт. Доколкото такъв акт е постановен, той не подлежи на обжалване относно неговата правилност, а следва да бъде отменен поради липса на компетентност, за което в наказателното производство е компетентен съответният първоинстанционен наказателен съд (състав), а извън това производство е компетентен основният първоинстанционен граждански съд (състав).

С това се дава отговор и на въпрос 2. Синтезираното съдържание на този отговор е следното: Прокурорът не е компетентен по чл. 12, ал. 3 от ЗМИП и по никой друг закон, да издава постановления за налагане на обезпечителни мерки заповест и възбрана. Ако има издадено такова постановление, в зависимост от това дали е издадено в едно висящо наказателно производство, компетентен да се произнесе по същото постановление е съответният първоинстанционен наказателен съд (състав). Ако произнасянето на прокурора по същите въпроси е извън висящо наказателно производство компетентен да се произнесе по постановлението е съответният основен първоинстанционен граждански съд (състав).

ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР:

АНА КАРАИВАНОВА

